

Barn som pårørende

Helse Nord 20.04.2010

FøreVar- prosjektet

3-årig prosjekt i Helse Nord, 2009-2011

Prosjektleder Bjørg Eva Skogøy

Erfaringskonsulent Elisabeth Heldahl, 20%

Barne- og voksenpsykiater Kristin Stavnes, oppdrag

- Helse Nord RHF
 - Helse Finnmark HF
 - UNN HF
 - Nordlandssykehuset HF
 - Helgelandssykehuset HF

Nordisk nettverk og
internasjonalt fokus på barn
som pårørende





En liten revolusjon

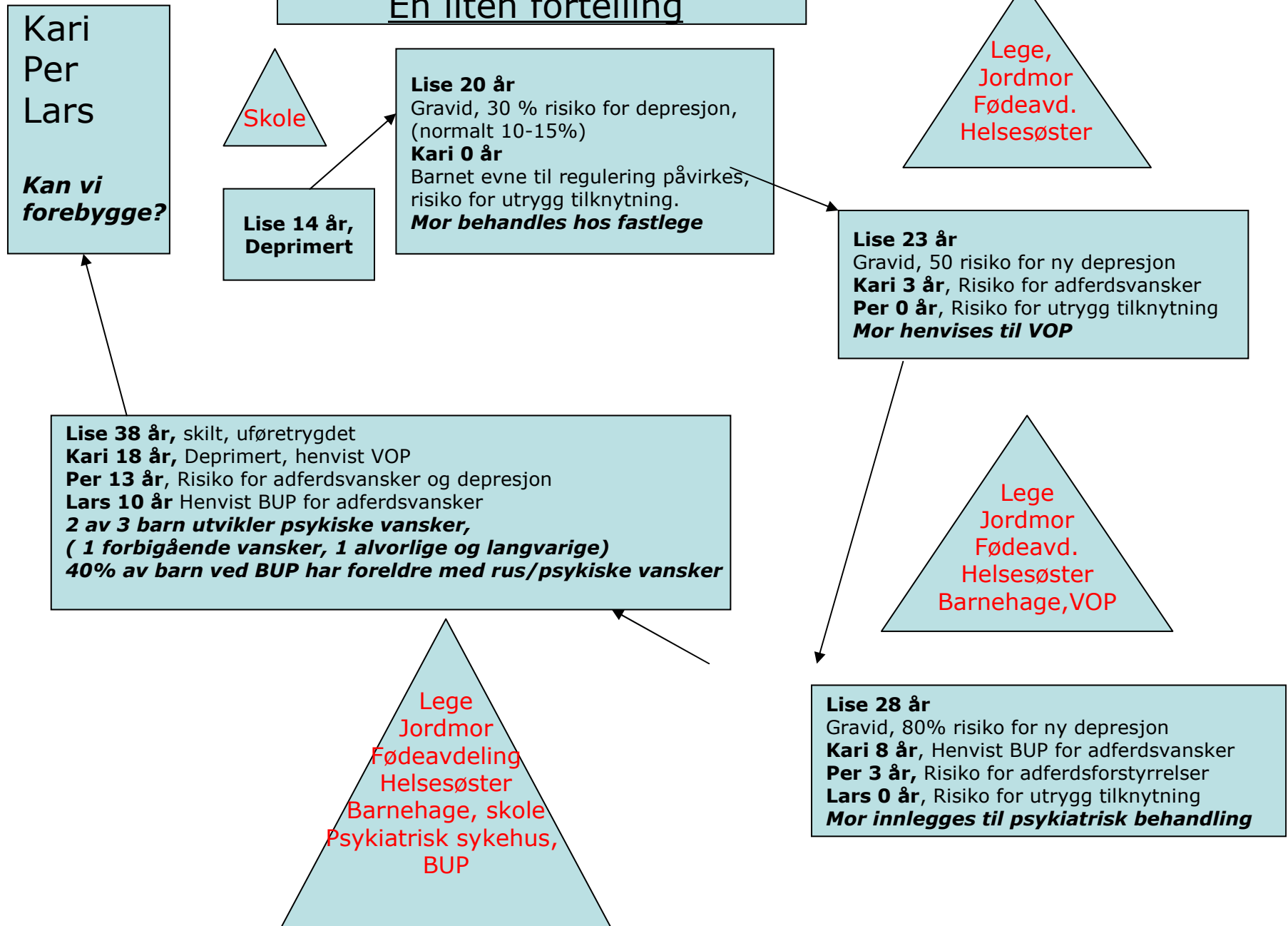
- Demokratisering av helsevesenet
- Pasienters rett til informasjon og medvirkning
- Paradigmeskifte i synet på barn
- FNs barnekonvensjon
- Barns rett til å ha med forelder på sykehus
- Barns rett til informasjon og hjelp ved foreldres sykdom



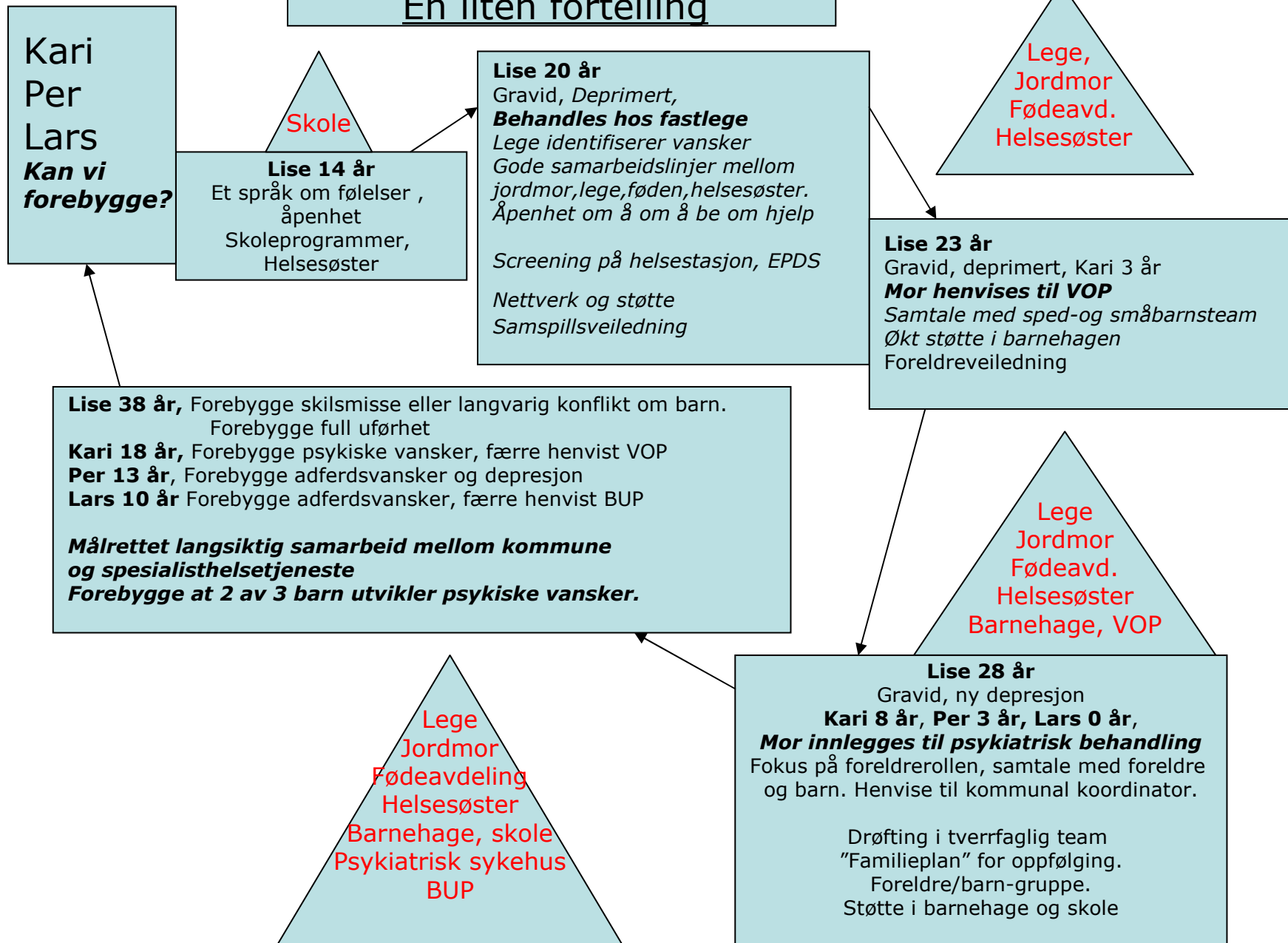
Hovedresultater fra forskning

- Barn av psykisk syke foreldre har risiko for utvikling av psykiatrisk lidelse fra 41 til 77 % (Beardslee 1987, Goodman 1994, Orvaschel 1988, Weissman 1987)
- Prenatal depresjon påvirker fosteret (Goodman 2006)
- Flere faktorer virker sammen
 - fysisk og psykisk sykdom, rus, fattigdom, utdanning, nettverk m.m.
- Ikke foreldrenes psykiske lidelse i seg selv som er skadelig, - men hvordan den påvirker foreldrerollen
- 130.000 barn og unge lever med psykisk syke / rusmiddelavhengige foreldre i Norge
- 15 000 barn og unge lever med foreldre som har/ er død av kreft.
- Mangler tall på foreldre med hjertesykdom, hodeskade, epilepsi, MS og andre alvorlige sykdommer..

En liten fortelling



En liten fortelling





Lovendringer vedtatt juni 2009 Gjelder fra 1.1.2010





§10a Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som er pårørende

- **Helsepersonell skal bidra til å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn av pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade kan ha som følge av forelderens tilstand**
- Avklare om pasienten har barn
- Samtale med pasienten om barnets informasjons eller oppfølgingsbehov
- Tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak
- Tilby barnet og andre som har omsorg for barnet, å ta del i en slik samtale
- Innhente samtykke til å foreta hensiktsmessig oppfølging
- Bidra til at barnet og personer som har omsorg for barnet, i overensstemmelse med reglene om taushetsplikt, gis informasjon om pasientens sykdomstilstand, behandling og mulighet for samvær.



Spesialisthelsetjenesteloven § 3-7a

- Helseinstitusjoner som omfattes av denne loven skal i nødvendig utstrekning ha barneansvarlig personell med ansvar for å fremme og koordinere helsepersonells oppfølging av mindreårige barn av psykisk syke, rusmiddelavhengige og alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter.



Formål med prosjektet - nært knyttet til lovendringen

- Barn som er pårørende til foreldre med psykiske lidelser, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade
 - skal identifiseres
 - skal gis informasjon
 - skal gis nødvendig støtte og hjelp
- Jfr. Rundskriv fra Shdir. 5/ 2006 og oppdragsdokument fra HOD for 2007, 2008, 2009.
- Jfr. Helsepersonelloven § 10a og Spesialisthelsetjenesteloven § 3-7a

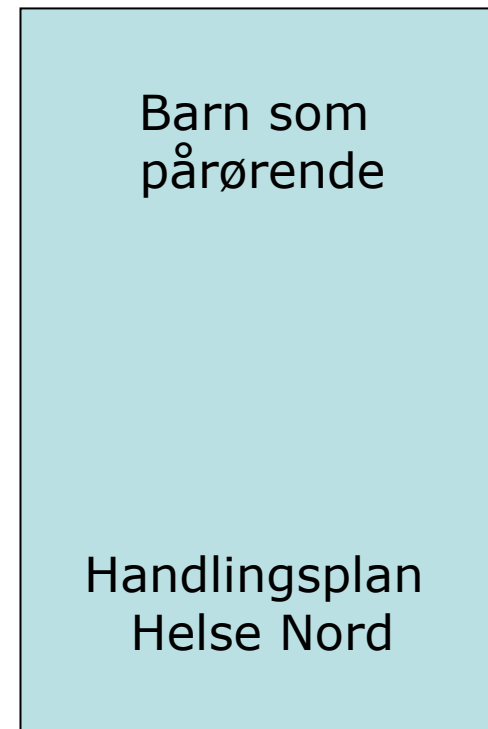


Mål

- Bistå helseforetakene i implementering av lovendringen som skal sikre barns rettigheter som pårørende
- Styrke kompetansen i helseforetakene gjennom etablering av regionalt kompetansenettverk
- Etablere gode samarbeidsmodeller mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene

Tiltak

- Kartlegge situasjonen i helseregionen
- Utvikle handlingsplan



PSO- prosess

- Personutvikling
 - utvikle kompetanse hos ansatte
- Systemutvikling
 - Utvikle rutiner og prosedyrer, informasjonsmateriell
- Organisasjonsutvikling
 - Utvikle nye ledelses- og samarbeidsformer



Personalutvikling

Voksenpsykiatri/ rus/ somatikk

- Grunnopplæring til alle
- Spisskompetanse for barneansvarlige
- Vedlikeholdsplan

BUP+ kvinne/barnklinikker

- Grunnopplæring til alle
- Spisskompetanse om sped- og småbarns psykiske helse

Systemutvikling

Voksenpsykiatri/ rus/somatikk

- Kartleggingsverktøy
- Prosedyrer og retningslinjer
- Etablere pasient og pårørende opplæring
- Brosjyrer/infomateriell
- Familie/ besøksrom

BUP+ kvinne/ barn..

- Anamnese/ kartleggingsverktøy
- Brosjyrer/ infomateriell
- Behandlingstilbud for sped- og småbarn
- Veiledning til kommunale team/grupper.

Organisasjonsutvikling

Voksenpsykiatri/ rus/somatikk

- Forankring i ledelse
- Etablere barneansvarlige ved alle enheter
- Samarbeidsavtaler

BUP + kvinne/ barn..

- Forankring i ledelse
- Etablere sped- og småbarnsteam
- Samarbeidsavtaler

Personalutvikling

Kommuner

- Grunnopplæring til alle
- Spisskompetanse til ulike grupper i helsestasjon, barnevern, leger, psykisk helsetjeneste barnehage, skole

Frivillige organisasjoner

Samarbeid om brukeropplæring for småbarnsforeldre og barn/ ungdom.

Systemutvikling

Kommuner

- Anamnese/ kartleggingsverktøy
- Infomateriell
- Etablere behandlingstiltak og forebyggende tiltak

Frivillige organisasjoner

- Samarbeid om å utvikle brukerevalueringverktøy
- Samarbeid om informasjonsmaterieill og informasjonsrutiner

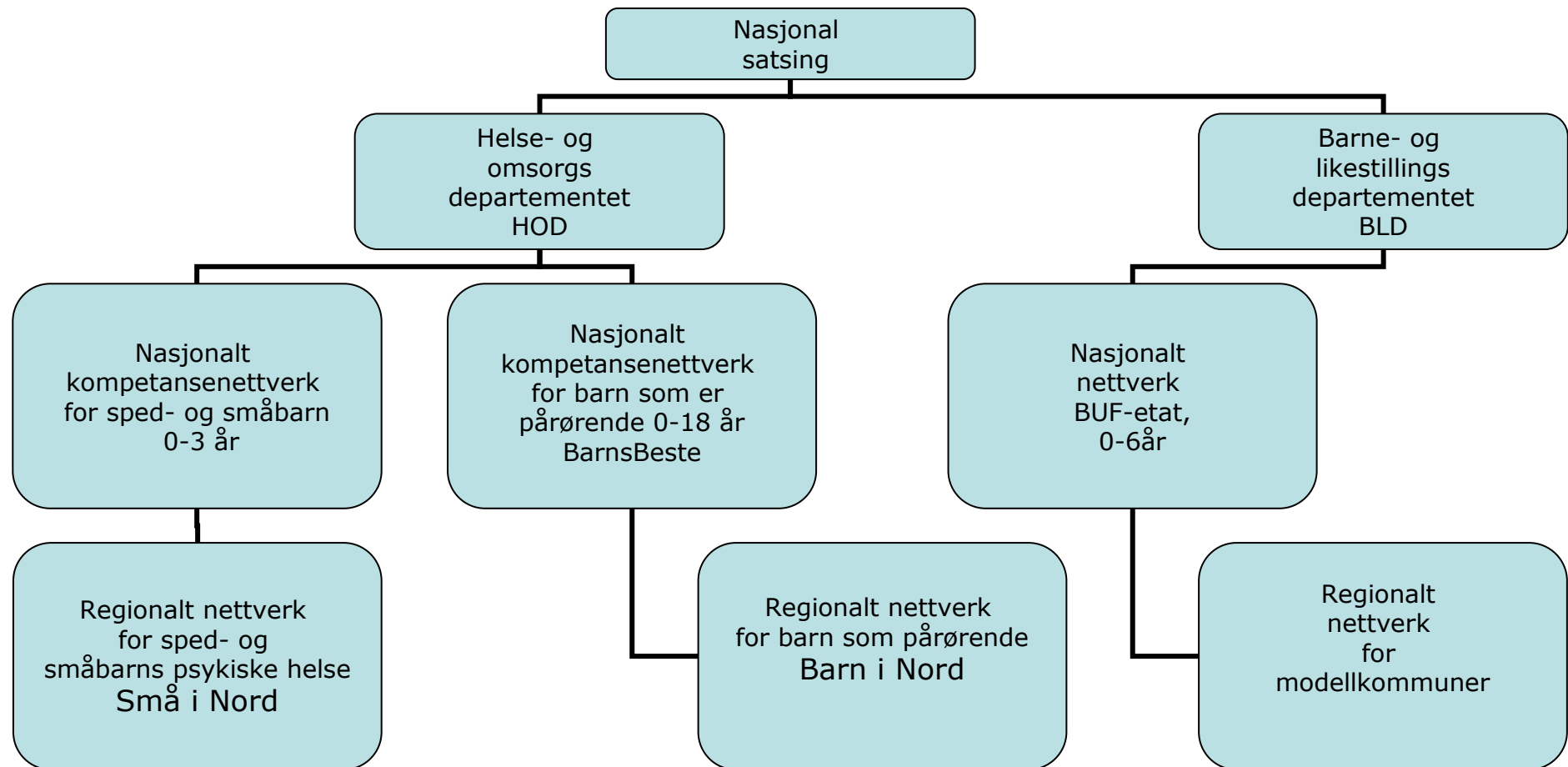
Organisasjonsutvikling

Kommuner

- Forankring i ledelse
- Fokus på forebygging
- Samarbeid på tvers
- Samarbeidsavtaler

Frivillige organisasjoner

- organisasjonsstruktur for brukermedvirkning for foreldre og barn.
- Talspersoner, fokusgrupper



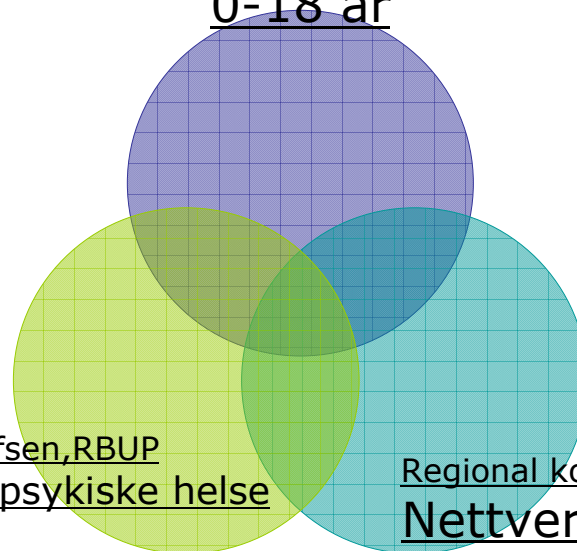
Samarbeid om innsatsen for de minste barna

Regionalt sekretariat som består av: Inger Simonsen NLSH + de 3 koordinatorene.

Prosjektleder Bjørg Eva Skogøy, Helse Nord
Nettverk for barn som pårørende

Barn i Nord

0-18 år



Regional koordinator Kåre Olafsen, RBUP
Nettverk for sped-og småbarns psykiske helse

Små i Nord

0-3 år

Regional koordinator Astrid Nygård, BUF-etat

Nettverk for modellkommuner

0-6år

Oppnådd mye på kort tid

Oversikt

Kommunikasjon

Brukermedvirkning Strategi
for implementering

Samhandlingsmodeller

Samhandling innad og med kommunene



Helgelandssykehuset	Prosjekt Helse Nord / Nordlandssykehuset	UNN	Helse Finnmark
<p>Forankres i ledelse</p> <p>Skolering høst 2010 og vår 2011</p>	<p>Fagavdelingen -lede implementering og skolering</p> <p>Pilotskolering i samarbeid med BarnsBeste 2009/2010</p>	<p>Fag- og forskningssenteret -lede implementering og skolering</p> <p>Skolering vår og høst 2010</p>	<p>Forankres i ledelse</p> <p>Skolering høst 2010 og vår 2011</p>
<p>Barn i Nord</p> <p>5 koordinatører</p>	<p>Barn i Nord Regionalt kompetansenettverk</p> <p>5 koordinatører+ brukerorg.</p>	<p>Barn i Nord</p> <p>5 koordinatører</p>	<p>Barn i Nord</p> <p>5 koordinatører</p>
<p>LMS</p>	<p>Lærings-og mestring senteret Modeller for pasient og pårørende-opplæring.</p> <p>Spre kompetanse i LMS- nettverket</p>	<p>LMS</p>	<p>LMS</p>

Store utfordringer

Felles prosedyrer Doc Map,
DIPS Barneansvarlige

Helhet Langsiktig tenkning

Økonomi **Samhandling**

Forankring





Oppdragsdokument fra HOD

Ventelistene ved BUP og VOP skal reduseres

Visjon

- **Ventelistene ved BUP er redusert**
 - **Minst** 20% av tilbudet ved BUP går til behandling og forebyggende tiltak til barn 0-6 år.
- **Ventelistene ved VOP er redusert**
 - Økt samarbeid VOP / BUP om småbarnsforeldre
 - Økt samarbeid med kommunene

Store muligheter

Felles prosedyrer

Fagutvikling

Forskning

Forebygging

Forskningsamarbeid nordisk, nasjonalt, regionalt





Anbefaling til Helse Nord

forankring og forebygging



Sett arbeidet inn i en større sammenheng



Strategiplan for forebygging 0-6 år



Aktuelle kompetansemiljøer og nettsider

- Nasjonalt kompetansenettverk for forebygging og behandling av problemer hos barn som er pårørende, Sørlandet sykehus HF www.barnsbeste.no
- Nasjonalt kompetansenettverk for spe- og småbarns psykiske helse, Regionsenteret for barn og unge, Sør-øst. www.rbup.no
- Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring, Aker universitetssykehus. Prosjekt SMIL, -Styrket Mestring I Livet for barn med psykisk syke og/ eller rusmiddelavhengige foreldre. www.mestring.no
- Nasjonalt ansvar for forebyggende psykisk helsearbeid, RBUP Nord, forebyggingsenheten. Forsknings og utviklingsenheten har som mål å legge til rette for at kunnskaps- og forskningsbaserte tilnærminger og metoder ligger til grunn for en stadig større del av den praksis som utøves. www.rbup.no www.ungsinn.no
- Borgestadklinikken. Spisskompetanse på gravide rusmisbruker og småbarnsforeldre. www.borgestadklinikken.no
- Folkehelseinstituttet www.folkehelseintituttet.no
- KoRus Nord. Kompetansesenter Rus i Narvik. www.forebygging.no
- Voksne for barn, VFB. Frivillig organisasjon med flere prosjekter, brosjyrer og informasjonsmateriell. www.vfb.no
- Nettside med informasjon til barn/ungdom/foreldre og fagfolk. www.morild.org
- Kreftforeningen har arbeidet med dette i mange år. www.kreftforeningen.no
- Barn som pårørende, Helse Nord. Tiltak i Nord. www.helse-nord.no / bsp